

Ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

Dit wijzigingsdecreet omvat een aantal bepalingen i.v.m. de verjaring van de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen en de beroepsmogelijkheden dienaangaande. De regeling m.b.t. de bestuurlijke dwangsom wordt geïntegreerd in de regeling m.b.t. de bestuurlijke maatregelen. Deze wijzigingen beogen voornamelijk de huidige regeling te optimaliseren, zodat deze meer rechtszekerheid biedt voor de rechtsonderhorige.

Daarnaast wordt dit wijzigingsdecreet aangegrepen om een aantal bepalingen verder te optimaliseren en in overeenstemming te brengen met de praktijkervaring van alle betrokken handhavingsactoren. Zo wordt de omschrijving van het toepassingsgebied van titel XVI van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) licht gewijzigd, wordt er op een aantal punten een terminologische uniformisering doorgevoerd, wordt het niet meewerken aan de identificatie strafbaar gesteld, etc.

Tot slot wordt het DABM meer afgestemd op de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO).

B. Advies Minaraad en SERV

Op 16 november 2017 bracht de Minaraad advies uit over het voorontwerp van decreet.

1) Facultatief karakter van het proces-verbaal en de aanmaning

De Minaraad ondersteunt de mogelijkheid van een graduele aanpak van overtreders, die in lijn ligt met de principes van de handhavingspiramide, waarbij er van de aanmaning een gezag uitstraalt dat verwijst naar de mogelijkheid van hardere handhaving, zonder dat deze mogelijkheid daadwerkelijk moet gerealiseerd worden en men verplicht is een proces-verbaal op te stellen. In navolging van de juridische kanttekening die de Minaraad formuleerde aangaande de wisselwerking met artikel 29 van het Wetboek Strafvordering, volgens hetwelk elke ambtenaar die in de uitoefening van zijn functie kennis krijgt van een misdaad of een wanbedrijf, verplicht is om onmiddellijk de procureur des Konings hiervan te informeren en hem alle inlichtingen, processen-verbaal en akten die daar betrekking op hebben te bezorgen, werd in de memorie van toelichting bij wijzigingsartikel 12 een bijkomende toelichting opgenomen, waaruit blijkt dat op zich geen afbreuk wordt gedaan aan artikel 29 van het wetboek van strafvordering en dit louter een legistische vertaling van de praktijk betreft, die ook als wenselijk wordt beschouwd door o.a. het openbaar ministerie. De

mogelijkheid tot het louter opstellen van een aanmaning impliceert overigens geen volledige vrijgeleide voor de toezichthouders, maar gaat uit van een diligente houding van verbalisanten die weten op welke prioriteiten zij zich primair moeten focussen en die, naargelang de noodwendigheden van ieder dossier, zelfstandig en in samenwerking met de handhavingsentiteit waar zij werkzaam zijn, autonoom mogen beslissen welk handhavingsmiddel (een proces-verbaal al dan niet gecombineerd met een bestuurlijke maatregel, een waarschuwing, een aanmaning of een registratie) kan worden ingezet om tot een optimaal resultaat te komen.

De raad uitte, met het oog op het onderbouwen van het handhavingsbeleid en het aansturen van de "flow" ervan, ook zijn bezorgdheid aangaande het behoud van een algemeen overzicht van de vastgestelde milieumisdrijven aangezien aanmaningen, in tegenstelling tot processen-verbaal, niet doorgestuurd worden naar het parket. In dit verband kan verwezen worden naar de jaarlijkse bevraging door de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu in het kader van de opmaak van het Milieuhandhavingsrapport, waarbij nu reeds het gebruik van aanmaningen bevestigd en gerapporteerd wordt. Bovendien betreft de voorgestelde wijziging, zoals hoger aangehaald, een regelgevende verduidelijking van een reeds bestaande praktijk, die o.a. werd bevestigd in de schoot van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, dat men ook een aanmaning kan opstellen zonder onmiddellijk verplicht te worden tot het opstellen van een proces-verbaal. De volledigheid van de handhavingsrapportering zal dus worden verzekerd op gelijkaardige basis als nu reeds het geval is. Niettemin kan bekeken worden of het mogelijk en wenselijk is om bijkomend aan de bevraging en rapportering binnen de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een aanmaningenregister te creëren.

2) Dwangsombevoegdheid voor lokale toezichthouders

Wat de dwangsombevoegdheid voor lokale toezichthouders betreft, die zal worden toegekend middels het Milieuhandhavingsbesluit, werd geen eensgezindheid gevonden binnen de Minaraad aangaande de uitbreiding van het instrument van de bestuurlijke dwangsom ten behoeve van de lokale toezichthouders. Zowel de voor- als tegenstanders vrezen een niet-uniforme toepassing van het instrument van de bestuurlijke dwangsom, alsook een onoordeelkundig of subjectief gebruik. De voorstanders vragen dan ook dat een en ander wordt voorkomen via richtlijnen, toetsingskaders en/of filters waarvan het gebruik wordt ingebed in de regelgeving. Zij menen dat noch het voorontwerp, noch de memorie van toelichting hiervoor aanknopingspunten bevatten. De tegenstanders menen dat bovenvermelde risico's door een goede omkadering alleen kunnen worden beperkt, maar niet weggenomen. Bovendien zien zij geen noodzaak om het zware instrument uit te breiden naar het lokale niveau, aangezien uit de evaluatiestudie van de bestuurlijke dwangsom blijkt dat deze tot op heden amper werd gebruikt en de andere instrumenten toereikend blijken te zijn. Tot slot werd de toepassing initieel beperkt tot de gewestelijke toezichthouders omdat er alleen voor dit niveau voldoende vertrouwen bestond dat zij omzichtig met dit instrument zouden omspringen.

Conform het toekomstige artikel 16.4.7bis van het DABM (huidige artikel 16.4.18ter van het DABM) bepaalt de Vlaamse Regering de gevallen waarin de dwangsom kan worden opgelegd en de modaliteiten ervan. Deze bepaling biedt dan ook het nodige aanknopingspunt om binnen het regelgevende kader van het uitvoeringsbesluit de nodige richtlijnen, toetsingskaders en/of filters uit te werken zodat een uniform, oordeelkundig en objectief gebruik van het instrument van de bestuurlijke dwangsom door de lokale toezichthouders wordt verzekerd. De voorwaarden die dienaangaande werden opgesteld voor de gewestelijke toezichthouders, zullen uiteraard (desgevallend gemoduleerd) ook gelden voor de lokale toezichthouders. Zo zal de beslissing tot het opleggen van een bestuurlijke dwangsom medeondertekend moeten worden door een leidinggevende en zal het totaal van de dwangsommen voor eenzelfde schending niet meer kunnen bedragen dan 1.000.000 euro. Verder bepaalt artikel 16.4.10 van het DABM dat de bestuurlijke dwangsom altijd schriftelijk wordt

opgelegd en dat in voorkomend geval minstens de motieven die aan de grondslag liggen, alsook de hoogte en de modaliteiten ervan moeten worden weergegeven. Dergelijke verplichting dwingt tot het concreet nadenken over de toepassing van de dwangsom en houdt een responsabilisering in van de toezichthouders die gebruik maken van het instrument van de bestuurlijke dwangsom. Bovendien zal gepaste ondersteuning worden geboden door het ter beschikking stellen van de nodige richtlijnen en toetsingskaders. Zo werd intussen een studie uitgevoerd met het oog op het formuleren van richtsnoeren bij de toepassing van de dwangsom. Deze kan een leidraad bieden voor de (lokale) toezichthouders bij de afweging van het inzetten van het instrument. Gelet op de specificiteit van de materie, gevallen en omstandigheden is het evenwel niet aangewezen alle richtlijnen en toetsingskaders te verankeren in regelgeving. Eventueel niet-conform, onoordeelkundig of subjectief gebruik dat ondanks de uitgewerkte omkadering alsnog zou plaatsvinden, kan finaal ondervangen worden door de beroepsmogelijkheid die wordt voorzien in toekomstig artikel 16.4.17 van het DABM, waarbij expliciet wordt voorzien in de mogelijkheid om beroep in te dienen tegen de bestuurlijke dwangsommen alleen.

Wat de noodzaak tot uitbreiding van de dwangsombevoegdheid tot de lokale toezichthouders betreft, kan er in eerste instantie op worden gewezen dat de initiële beperkte invoering van het instrument reeds was ingegeven met het opzet om dit na evaluatie en ingeval van correcte toepassing desgevallend uit te breiden naar de gemeentelijke toezichthouders. Uit de evaluatie is gebleken dat de bestuurlijke dwangsom effectief als ultimum remedium en dus conform de bedoeling van de decreetgever werd aangewend. Daarnaast werden richtsnoeren uitgewerkt voor de toepassing van de dwangsom, zodat de uitbreiding van het personele toepassingsgebied voor gebruik van het instrument tot de lokale toezichthouders een logische en wenselijke stap is. Integendeel, uit de evaluatiestudie is gebleken dat het opleggen van een bestuurlijke dwangsom in bepaalde gevallen noodzakelijk was om tot het gewenste herstel te komen. Bovendien heeft de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu in het Milieuhandhavingsrapport van 2016 zijn aanbeveling uit het Milieuhandhavingsrapport van 2015 herhaald dat het instrument bestuurlijke dwangsom ter beschikking zou moeten worden gesteld van alle toezichthouders. Dit wordt verantwoord vanuit het belang dat bestuurlijke maatregelen binnen de opgelegde termijn worden uitgevoerd en de vaststelling dat ongeveer 18% van de door de gemeentelijke toezichthouders en 6% van de door de toezichthouders van de Lokale politie opgelegde bestuurlijke maatregelen in 2016 niet tijdig werden uitgevoerd. Tot slot verhoogt het rechtstreeks gebruik van de bestuurlijke dwangsom door de lokale toezichthouders de handhavingsefficiëntie, nu de gewestelijke toezichthouders zich niet over het dossier moeten buigen. Dit geldt des te meer nu de lokale toezichthouders bijkomend belast worden met de programmatorische handhaving van de klasse 2-inrichtingen en dus bij voorkeur over hetzelfde instrumentarium moeten kunnen beschikken als de gewestelijke instanties die deze handhaving voor hun rekening namen.

3) Wijziging verjaringstermijn voor bestuurlijke maatregelen

M.b.t. de verjaringstermijn van 20 jaar vraagt de Minaraad om verduidelijking en grondigere onderbouwing waarom de voorgestelde verjaringstermijn anders is dan de termijn die vervat is in bijvoorbeeld de VCRO en die veel korter is en waar het om een vergelijkbare functionaliteit gaat. In de memorie van toelichting werd dienaangaande verduidelijkt dat deze langere verjaringstermijn wordt verantwoord vanuit het gegeven dat milieuschendingen in aard essentieel verschillend zijn van andere (stedenbouwkundige) misdrijven, waarbij de gevolgen van (bepaalde) milieuschendingen zich pas veel later na het feit/milieu-inbreuk/milieumisdrijf manifesteren of kenbaar worden. Teruggrijpen naar de dertigjarige verjaringstermijn, zoals deze wordt vooropgesteld in artikel 2227ter, §1, van het Burgerlijk Wetboek voor vorderingen tot vergoeding van maatregelen ter voorkoming of herstel van milieuschade en ook is voorzien in het kader van de milieuschaderegeling, werd m.b.t. de bestuurlijke maatregelen dan weer als onredelijk lang ervaren.

De Minaraad wijst verder op het belang van een decretale bevoegdheid voor de overheid om de nodige herstelmaatregelen (zonder kostenverhaal) te nemen, ook na het verstrijken van de twintigjarige verjaringstermijn. De verjaring heeft immers niet tot gevolg dat de milieuschade verdwijnt. Het inschrijven van dergelijke decretale bevoegdheid wordt niet wenselijk geacht aangezien dit tot ongewenste gevolgen kan leiden. Zo zou men bijvoorbeeld kunnen denken aan de situatie waarin men plots zou besluiten tot het heraanplanten van een bos, jaren nadat dit gekapt werd en waarbij er intussen mogelijk al een andere bestemming aan het perceel werd gegeven.

Wat de schorsingsmogelijkheden van de verjaringstermijnen betreft, vraagt de Minaraad verduidelijking aangaande de concrete toepassing ervan. De Raad gaat er terecht vanuit dat de situaties waarin de verjaringstermijn geschorst wordt, beperkt blijven tot deze die expliciet voorzien worden in het ontwerp van decreet. De initiële bestuurlijke maatregel die wordt opgelegd naar aanleiding van een vastgestelde milieuschending, moet dus plaatsvinden binnen de 20 jaar nadat de milieuschending werd gepleegd. De twintigjarige termijn betreft een absolute maximumtermijn die niet wordt overruled door de korte vijfjarige termijn indien het eindpunt hiervan zou liggen na het eindpunt van de twintigjarige termijn.

4) Andere vragen en aanbevelingen bij bestuurlijke handhaving

De Minaraad vindt het positief dat in de toekomst de inning van de dwangsommen zal gebeuren door het niveau dat verantwoordelijk is voor het opleggen van de maatregel en de dwangsom. De Raad vraagt dat dit verder wordt uitgewerkt in het aangekondigde besluit. De wijze van inning en invordering van de bestuurlijke dwangsommen wordt bepaald in artikel 16.5.1, §1, van het DABM. Ingevolge de opmerking van de Raad wordt dit artikel gewijzigd, zodat de gemeenten in de toekomst bevoegd zullen zijn voor de inning en invordering van de dwangsommen die door hen werden opgelegd.

De Minaraad vraagt zich in het kader van het verval van de dwangsom, voorzien in de toekomstige artikelen 16.4.10, §6, en 16.4.11 van het DABM, af of de dwangsom niet verschuldigd blijft voor de termijn tot het nieuwe bevel, respectievelijk de maatregel effectief werd uitgevoerd. In beide gevallen gaat het om het opheffen (en niet het verval) van de bestuurlijke dwangsom, als accessorium bij een bestuurlijke maatregel. Wanneer deze laatste wordt opgeheven, volgt daaruit dat ook de bestuurlijke dwangsom is opgeheven. Aangezien een opheffing uitwerking heeft ex nunc, blijven de dwangsommen voor het verleden opeisbaar. Dit werd m.b.t. tot het nieuw ingevoerde artikel 16.4.10, §6, van het DABM verduidelijkt in de memorie van toelichting. Aangezien de aanvulling van artikel 16.4.11 van het DABM louter een verplaatsing betreft van het oorspronkelijke artikel 16.4.18quater van het DABM, is verdere verduidelijking niet nodig.

Tot slot stelt de Minaraad zich vragen bij het feit dat de bestuurlijke maatregel vervalt als de minister in beroep niet tijdig beslist. De regeling inzake verval van de bestuurlijke maatregel bij niet-tijdige beslissing van de minister is nu al van toepassing en wordt alleen gewijzigd zodat het verval beperkt wordt tot die maatregelen of dwangsommen die het voorwerp van het beroep uitmaken, waarbij bepaald wordt dat eventueel reeds verbeurde dwangsommen eveneens van rechtswege vervallen. Tot op heden heeft dergelijk verval zich nog nooit voorgedaan. Niettemin is het wel van belang deze regeling in het kader van de rechtszekerheid te behouden, aangezien bestuurlijke maatregelen verregaande consequenties kunnen hebben voor diegene aan wie ze werden opgelegd. Op deze wijze wordt de minister aangespoord zich tijdig uit te spreken en wordt de termijn van rechtsonzekerheid voor diegene aan wie de bestuurlijke maatregel werd opgelegd, tot een minimum beperkt.

Op 20 november 2017 bracht de SERV advies uit over het voorontwerp van decreet. De SERV startte samen met de Minaraad een gezamenlijk adviestraject. Over de invoering van een bestuurlijke dwangsom door lokale toezichthouders bereikten de sociale partners geen consensus. Voor de verschillende standpunten verwijst de SERV naar het advies dat de Minaraad vaststelde op 16 november 2017.

C. Advies Raad van State

Op 26 januari 2018 bracht de Raad van State advies 62.762/1 uit over het voorontwerp van decreet.

1) Vormvereisten

De Raad van State merkt op dat in strijd met artikel 3, §2, 1°, van het decreet van 10 maart 2006 'houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed' (SARO) geen advies werd gevraagd aan de SARO.

Het advies van de SARO werd gevraagd en bekomen op 28 februari 2018. Dit advies noodzaakte niet tot een wijziging van de tekst van het voorontwerp, zoals deze werd voorgelegd voor advies aan de Raad van State. Bijgevolg werd voldaan aan alle vormvereisten.

2) Algemene opmerking

De Raad van State wijst er op dat er over moet gewaakt worden dat het voorontwerp van decreet aansluit bij de wijzigingen die worden doorgevoerd door het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (Decreet handhaving omgevingsvergunning) en dit rekening houdende met de datum van inwerkingtreding van dit laatste decreet.

Het Decreet handhaving omgevingsvergunning is conform het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2018 betreffende de handhaving van de ruimtelijke ordening en tot wijziging en opheffing van diverse besluiten in werking getreden op 1 maart 2018 en dus voorafgaand aan de inwerkingtreding van voorliggend ontwerp van decreet. In dit ontwerp van decreet wordt dan ook rekening gehouden met de wijzigingen die voortvloeien uit het Decreet handhaving omgevingsvergunning. Om die reden werden enkele artikelen beperkt gewijzigd, met name wijzigingsartikel 34, 37, 38, 43, 44, 54 en 55.

Ingevolge de screening van de regelgeving is gebleken dat in wijzigingsartikel 39 bijkomend moet worden verwezen naar het decreet van 27 oktober 2017 houdende omvorming van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie naar het beleidsdomein Omgeving en van de betrokken departementen naar het Departement Omgeving. Dit betreft louter een technische rechtzetting.

3) Bijzondere opmerkingen

- Artikel 2

De Raad van State merkt op dat de delegatie van de bevoegdheid om ook de milieuregelgeving van de Europese Unie en de internationale milieuregelgeving binnen het toepassingsgebied van titel XVI DABM te brengen, die aan de Vlaamse Regering verleend wordt, te onbepaald is. Er wordt immers onvoldoende duidelijkheid verschaft over welke internrechtelijke regelgeving eronder valt. Het komt volgens de Raad toe aan de Vlaamse Regering om naast het aanduiden van de Europese en internationale regelgeving ook de internrechtelijke regelgeving zelf aan te wijzen en het kan niet aan de rechtsonderhorige overgelaten worden om uit te zoeken welke precies de internrechtelijke regelgeving ter omzetting van die bepalingen is.

Uit de memorie van toelichting bij dit wijzigingsartikel blijkt dat het in principe de bedoeling is dat internationale en Europese milieuregelgeving wordt gehandhaafd krachtens titel XVI DABM. Omwille van de rechtszekerheid en het legaliteitsbeginsel wordt evenwel voorzien in de aanwijzing van de betrokken regelgeving, zonder dat dit een invloed heeft op het feit dat de betrokken verplichtingen uiteindelijk worden opgelegd door de betrokken internationale of Europese milieuregelgeving. De delegatie tot aanwijzing van de internationale en Europese milieuregelgeving door de Vlaamse Regering heeft dus alleen betrekking op verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit de internationale en Europese milieuregelgeving, zonder dat dienaangaande uitvoering of omzetting in het interne recht vereist is. Indien internrechtelijke regelgeving zou worden opgemaakt in uitvoering van internationale en Europese milieuregelgeving, moet het toepassingsgebied van het DABM worden aangepast door een wijziging van artikel 16.1.1 van het DABM waarin de internrechtelijke regelgeving nominatief wordt opgesomd. Het zal dus voor de rechtsonderhorige steeds duidelijk zijn welke internrechtelijke regelgeving onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM ressorteert.

- Artikel 3

De Raad van State beveelt aan om de definitie van de term "milieuvoorschrift" te verduidelijken door deze aan te vullen met een verwijzing naar de internationale en supranationale regelgeving. Deze aanbeveling wordt niet gevolgd aangezien de definitie expliciet verwijst naar het toepassingsgebied, vermeld in artikel 16.1.1, en in dat artikel (in het nieuw toe te voegen vierde lid) uitdrukkelijk verwezen wordt naar de internationale en supranationale regelgeving die de Vlaamse Regering bepaalt. Het bijkomend opnemen van de verwijzing brengt aldus niets bij en kan alleen leiden tot een meer complexe definitie, waar mogelijk bepaalde nuances verloren gaan.

- Artikel 4

De Raad van State beveelt aan om de tekst van het voorontwerp aan te passen zodat uit de tekst zelf blijkt dat het de bedoeling is dat alleen de Vlaamse Regering kan afwijken van de regeling voorzien in artikel 16.1.3 van het DABM en niet de minister via een ministerieel besluit. De tekst wordt verduidelijkt conform de aanbeveling.

- Artikel 5

De Raad van State merkt op dat, rekening houdende met de bevoegdheidsverdelende regels, de reikwijdte van de ontworpen bepaling in artikel 16.3.1, § 2, beperkt is in de zin dat de decreetgever alleen bevoegd is voor het opleggen van de eed voor zover het gaat om personeelsleden van de agentschappen, de provincies, de gemeenten en de intergemeentelijke verenigingen. Verder stelt de Raad vast dat de eed in de ontworpen bepaling deze betreft uit het decreet van 20 juli 1831 en afwijkt van deze die wordt vooropgesteld in het Provincie- en het Gemeentedecreet. Bijgevolg wordt voor de contractuele personeelsleden van de lokale besturen een andere eedformule opgelegd dan deze van toepassing voor de statutaire personeelsleden, wat als weinig coherent overkomt. Tot slot wijst de Raad van State erop dat de bewoordingen in de ontworpen tekst nog licht moeten worden aangepast indien men wil aansluiten bij artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831.

In navolging van de opmerking van de Raad van State wordt geen specifieke eedformule opgenomen in artikel 16.3.1, §2 van het DABM, aangezien deze al op afdoende wijze wordt geregeld in andere decreten. Het ontwerp van decreet en de memorie van toelichting worden in die zin aangepast.

- Artikel 10

De Raad van State beveelt enerzijds aan om in de memorie van toelichting een bijkomende toelichting op te nemen waaruit blijkt dat het gebruik van de term milieuvoorschriften in het gewijzigde artikel 16.3.8, §2, eerste lid, van het DABM niet leidt tot een verruiming van de bevoegdheid van de in dat artikel vermelde toezichthouders. De memorie van toelichting wordt conform de aanbeveling gewijzigd. Aangezien de bijkomende toelichting van algemene aard is en de definitie van het begrip milieuvoorschriften wordt ingevoerd door wijzigingsartikel 3, wordt die toelichting voor de duidelijkheid bijkomend toegevoegd in de memorie van toelichting m.b.t. wijzigingsartikel 3.

Anderzijds vraagt de Raad van State zich af of artikel 10, 2°, in het voorontwerp moet worden behouden, nu dit louter een parafrasering betreft van wat reeds met de in artikel 10, 1°, van het voorontwerp gewijzigde bepaling wordt beoogd. De Raad gaat er hierbij vanuit dat men de definitie van de term 'milieuvoorschrift' verduidelijkt en aanvult met een verwijzing naar de internationale en supranationale regelgeving cf. zijn aanbeveling bij wijzigingsartikel 3. Zoals hoger werd uiteengezet bij de toelichting bij het advies van de Raad van State m.b.t. wijzigingsartikel 3, wordt de definitie van het begrip 'milieuvoorschrift' niet uitgebreid. Bijgevolg betreft artikel 10, 2° van het ontwerp niet louter een parafrasering en wordt de wijziging behouden.

- Artikel 12

De Raad van State bespreekt uitvoerig de memorie van toelichting, alsook de adviezen van de adviesraden m.b.t. het feit dat toezichthouders niet langer verplicht worden, maar wel de mogelijkheid krijgen om een milieumisdrijf vast te stellen in een proces-verbaal. Op basis van deze analyse concludeert de Raad dat er minstens twijfel kan bestaan over de wisselwerking tussen de ontworpen bepaling en artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering, niettegenstaande noch uit de ontworpen regeling zelf, noch uit de memorie van toelichting een expliciete afwijking van de mogelijkheid tot toepassing van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering kan worden afgeleid. Bijgevolg beveelt de Raad aan dat in het belang van de rechtszekerheid deze wisselwerking duidelijker zou worden toegelicht. Voor zover het alsnog de bedoeling zou zijn om af te wijken van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering, dat behoort tot de federale residuaire bevoegdheid, kan dit alleen op basis van impliciete bevoegdheden en moet de verantwoording voor de toepasbaarheid van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in de memorie van toelichting worden opgenomen. Aangezien het niet de bedoeling is om af te wijken van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering, wordt in navolging van de aanbeveling van de Raad van State in de memorie van toelichting de wisselwerking bijkomend verduidelijkt.

De Raad van State merkt verder terecht op dat in de tweede wijziging verkeerdelijk wordt verwezen naar artikel 16.1.1, derde lid, van het DABM, daar waar moet worden verwezen naar het nieuwe vierde lid van artikel 16.1.1 van het DABM, zoals dit wordt ingevoegd door artikel 2, 5°, van het ontwerp van decreet. Deze materiële vergissing wordt rechtgezet in de tekst van het ontwerp van decreet.

- Artikel 17

De Raad van State merkt op dat de wijziging vanuit legistiek oogpunt niet correct werd doorgevoerd. De verwijzing naar titel XVI van het DABM moet worden vervangen door een verwijzing naar titel XVI, hoofdstuk IV, afdeling II, onderafdeling I, van het DABM. Het ontwerp van decreet wordt in die zin aangepast.

- Artikel 20

De Raad van State wijst er op dat door artikel 20, 5°, van het voorontwerp een paragraaf 6 wordt toegevoegd in artikel 16.4.10 van het DABM, waarbij een nieuwe bestuurlijke maatregel kan worden opgelegd als de uitvoeringstermijn van een

bestuurlijke maatregel is verstreken, die niet of maar gedeeltelijk is uitgevoerd. In de ontworpen bepaling wordt niet langer in het opleggen van een dwangsom voorzien. Wanneer een nieuwe bestuurlijke maatregel wordt opgelegd na opheffing van een eerdere bestuurlijke maatregel die niet (volledig) werd uitgevoerd binnen de uitvoeringstermijn, is het uiteraard de bedoeling dat deze desgevallend gepaard kan gaan met een bestuurlijke dwangsom. De Raad van State adviseert dit aan te passen in de tekst van de ontworpen bepaling. Het ontwerp van decreet wordt in die zin aangepast.

- Artikel 23

Om geen afbreuk te doen aan de regels inzake delegatie beveelt de Raad van State aan, omwille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid, de woorden "verdere voorwaarden" te vervangen door de woorden "nadere regels". Het ontwerp van decreet wordt in die zin aangepast.

- Artikel 39

Ingevolge het invoegen van de mogelijkheid dat gemeenten zelf de dwangsommen, opgelegd door hun lokale toezichthouders, zullen innen en invorderen, stelt de Raad van State de vraag wat het lot is van de dwangsommen opgelegd door provinciale toezichthouders. De Raad gaat akkoord met een aanpassing van de tekst zodat deze dwangsommen kunnen worden geïnd door de betrokken provincie. Het ontwerp van decreet en de memorie van toelichting worden in die zin aangepast.

- Artikel 51

De Raad van State stelt zich vragen bij de precieze draagwijdte van de wijziging en de implicaties van de verjaring van het recht op de ambtshalve uitvoering van de herstelmaatregel. De Raad beveelt aan dat de bijkomende toelichting hieromtrent wordt opgenomen in de memorie van toelichting. De memorie wordt in die zin aangepast.

D. Advies SARO

Op 28 februari 2018 bracht de SARO advies uit over het voorontwerp van decreet.

1) Wijziging van de verjaringstermijn

De SARO vraagt om de verjaringstermijn van twintig jaar voor bestuurlijke maatregelen te vervangen door een verjaringstermijn van tien jaar. De raad verwijst hiervoor naar de verjaringstermijn voor de herstelverordening zoals voorzien in artikel 6.1.41, §5, van de VCRO. In de memorie van toelichting wordt reeds verduidelijkt dat de langere duur van de bijkomende verjaringstermijn in vergelijking met deze vooropgesteld in o.a. de VCRO te verantwoorden is vanuit het gegeven dat milieuschendingen in aard essentieel verschillend zijn van stedenbouwkundige misdrijven, nu de gevolgen van (bepaalde) milieuschendingen zich pas veel later na het feit/milieu-inbreuk/milieumisdrijf manifesteren of kenbaar worden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan bodemverontreinigingen die zich pas jaren na het voltrekken van het misdrijf manifesteren. Er wordt dan ook niet ingegaan op de vraag van de SARO om de verjaringstermijn in te korten omwille van afstemming met de herstellvordering.

2) Uitbreiding van de dwangsombevoegdheid naar lokale toezichthouders

De SARO ondersteunt deze wijziging op voorwaarde dat er voldoende garanties worden ingebouwd voor een uniforme toepassing van de dwangsom om te vermijden dat de bestuurlijke dwangsom op zeer uiteenlopende wijze wordt ingezet in de diverse

gemeenten. In dit verband vindt de raad het positief dat de memorie van toelichting aankondigt dat in het uitvoeringsbesluit de nodige richtlijnen, toetsingskaders en/of filters zullen worden uitgewerkt met het oog op een uniform, oordeelkundig en objectief gebruik van het instrument van de bestuurlijke dwangsom door de gemeenten.

Verder vraagt de raad dat de medeondertekening van de beslissing tot het opleggen van een bestuurlijke dwangsom door een leidinggevende decretaal zou worden verankerd. De vereiste tot medeondertekening van de dwangsom door een leidinggevende m.b.t. de gewestelijke toezichthouders wordt op vandaag voorzien op het niveau van het uitvoeringsbesluit, als procedurele uitwerking. Het is logisch dat dit voor lokale toezichthouders op eenzelfde wijze wordt geregeld in het uitvoeringsbesluit. Er wordt bijgevolg niet ingegaan op de vraag van de raad tot decretale verankering.

Ten slotte vraagt de raad om de uitbreiding van de dwangsombevoegdheid ook expliciet te koppelen aan een evaluatie (bijv. enkele jaren na de inwerkingtreding). Aangezien de effectieve dwangsombevoegdheid voor lokale toezichthouders zal worden toegekend middels het Milieuhandavingsbesluit, is het niet mogelijk op decretaal niveau te voorzien in een evaluatieverplichting van de uitbreiding van de dwangsombevoegdheid.

Het advies van SARO verwijst ook nog naar het standpunt van Voka, Boerenbond en Landelijk Vlaanderen, waarin wordt uiteengezet dat uit de evaluatiestudie geen noodzaak blijkt om het zware instrument uit te breiden naar het lokale niveau en de risico's (een onoordeelkundig of subjectief gebruik en niet-uniforme toepassing) door een goede omkadering alleen kunnen worden beperkt, maar niet weggenomen. Tot slot werd de toepassing initieel beperkt tot de gewestelijke toezichthouders omdat er alleen voor dit niveau voldoende vertrouwen bestond dat zij omzichtig met dit instrument zouden omspringen. Dit standpunt werd op identieke wijze vertolkt in het advies van de Minaraad. Voor toelichting dienaangaande wordt dan ook integraal verwezen naar hetgeen werd uiteengezet onder punt B.2) 'Dwangsombevoegdheid voor lokale toezichthouders'.

3) Innen van bestuurlijke dwangsommen door lokale overheden

In het ontwerpdecreet wordt voorzien dat bestuurlijke dwangsommen die desgevallend worden opgelegd door de (inter)gemeentelijke toezichthouders, kunnen worden geïnd en ingevorderd door de bevoegde gemeente ten voordele van diezelfde gemeente. De SARO vraagt om deze regeling ook in te voeren voor het ruimtelijk beleid en doet dienaangaande een concreet tekstvoorstel tot aanpassing van de VCRO. Als een herstelmaatregel gevorderd of opgelegd door de gemeente niet wordt nageleefd en dwangsommen of meerwaarden verschuldigd zijn, moet de gemeente die bedragen zelf kunnen innen en houden. Dit is efficiënter en beleidsmatig is het aangewezen dat de inkomsten terugvloeien naar de overheid die daar de moeite voor deed. Op deze vraag van de raad tot verdere afstemming tussen het DABM en de VCRO in het kader van de handhaving wordt in dit ontwerpdecreet niet ingegaan. De verdere afstemming van deze bepalingen zal het voorwerp uitmaken van een ander wetgevend traject.

E. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Dit artikel behoeft geen commentaar.

Art. 2. De eerste wijziging zorgt ervoor dat ook titel XVI expliciet in het toepassingsgebied wordt vermeld, gezien titel XVI ook strafbaarstellingen bevat.

De tweede wijziging verwijdt de wet van 2 april 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen uit het toepassingsgebied van titel XVI aangezien deze wet werd opgeheven door het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid.

De derde wijziging betreft een rechtzetting van een verkeerde datum van het decreet integraal waterbeleid.

De laatste twee wijzigingen betreffen een verplaatsing van het vroegere punt 20 van artikel 16.1.1, eerste lid omdat de internationale en Europese milieuregelgeving eigenlijk niet past in de opsomming van 'wetten en decreten'. In principe is het de bedoeling, behoudens wanneer zou blijken dat de handhaving op grond van titel XVI DABM niet aangewezen is, dat internationale en Europese milieuregelgeving krachtens titel XVI DABM wordt gehandhaafd. De concrete aanwijzing van de betrokken regelgeving door de Vlaamse Regering van de internationale of Europese regelgeving wordt vereist omwille van de rechtszekerheid en het legaliteitsbeginsel. Deze aanwijzing heeft geen invloed op het feit dat de betrokken verplichtingen uiteindelijk worden opgelegd door de betrokken internationale of Europese milieuregelgeving.

Art. 3. De wijzigingen aan artikel 16.1.2 van het DABM omvatten enerzijds aanpassingen ten gevolge van het Omgevingsvergunningendecreet en het Decreet handhaving omgevingsvergunning (vervanging term vergunning door omgevingsvergunning en afstemming definitie kennisgeving op deze van de VCRO door verwijzing naar het begrip beveiligde zending) en anderzijds een terminologische uniformisering binnen het DABM zelf door invoering en definiëring van het algemeen begrip milieuvoorschrift.

Conform de definitie van het begrip 'milieuvoorschrift' zijn bepalingen milieuvoorschriften indien ze een verplichting inhouden en dit op voorwaarde dat de bepaling onder het toepassingsgebied, vermeld in artikel 16.1.1, valt. Het begrip 'individueel geldende regeling' wordt in de definitie opgenomen om te verduidelijken dat ook individuele verplichtingen die voortvloeien uit de milieuregelgeving, gevat worden door het begrip milieuvoorschrift. Hierbij kan gedacht worden aan verplichtingen opgenomen in vergunningen, bestuurlijke maatregelen, enz. Deze individuele verplichtingen vallen vandaag al onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM. Enerzijds verwijst de inleidende zin van artikel 16.1.1, eerste lid, van het DABM naar 'de hiernavolgende wetten en decreten, wat betreft de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten ervan en de verplichtingen opgelegd krachtens de volgende wetten en decreten en de uitvoeringsbesluiten ervan'. Dit betreft dus meer dan alleen de regelgeving. Anderzijds is de naleving van de individuele verplichtingen ook opgenomen in de milieuregelgeving waarop zij gebaseerd zijn, en ressorteren deze onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM. Het gebruik van het begrip 'milieuvoorschrift' beoogt dan ook louter een uniformisering van de verwijzing naar de milieuregelgeving opgenomen in de verschillende artikelen doorheen titel XVI van het DABM, waar op vandaag bijvoorbeeld de termen 'wetten en decreten, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten', 'milieuwetgeving' enz. worden gebruikt, en impliceert dus geenszins een uitbreiding van het toepassingsgebied.

Het aangetekend schrijven waarvan sprake is in artikel 16.1.2 3°/1 omvat zowel het aangetekend schrijven met ontvangstbewijs, als het aangetekend schrijven zonder ontvangstbewijs.

Art. 4. Dit artikel zorgt voor een verdere afstemming van de termijnberekening op deze van het gemeen recht. De decreetgever kan steeds afwijken van deze decretale bepalingen indien dit noodzakelijk wordt geacht. In dergelijk geval zullen deze afwijkende bepalingen uiteraard primeren. De machtiging in §6 heeft bijgevolg enkel betrekking ten opzichte van de Vlaamse Regering.

Art. 5. De eerste wijziging brengt de terminologie van het DABM in overeenstemming met deze van het decreet van de Vlaamse Raad van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking (hierna 'Decreet Intergemeentelijke Samenwerking') waar de verzamelnaam samenwerkingsverband is en niet vereniging.

Het te wijzigen artikel 16.3.1., §1, 4° DABM bepaalde dat alleen personeelsleden van een intergemeentelijke vereniging die worden aangewezen door het bevoegde orgaan intergemeentelijk toezichthouder kunnen zijn, waarmee bedoeld werd dat alleen intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid deze toezichthouders kunnen aanstellen aangezien alleen zij eigen personeel kunnen tewerkstellen. Dit wordt nu expliciet weergegeven in het wijzigingsvoorstel.

Een interlokale vereniging (intergemeentelijk samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid) kan bijgevolg geen intergemeentelijke toezichthouders aanstellen. Zij kan echter wel gebruik maken van artikel 16.3.5. DABM, waarbij de gemeentelijke toezichthouder van de ene gemeente toezicht kan uitoefenen in de andere gemeenten van de intergemeentelijke vereniging (mits toestemming). Deze laatste mogelijkheid laat toe dat gemeenten die samenwerken in een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid (interlokale vereniging) een gemeenschappelijke toezichthouder hebben. De gemeentelijke toezichthouder van een deelnemende gemeente kan in dat geval in een of meerdere gemeenten die tevens lid zijn van de interlokale vereniging toezicht uitoefenen op voorwaarde dat deze gemeenten hiermee akkoord gaan. Ook bij een intergemeentelijk samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid kan deze gemeenschappelijke gemeentelijke toezichthouder gebruikt worden.

Art. 6. In het kader van de activiteiten van de paritaire commissie decentralisatie waren de lokale besturen vragende partij om artikel 16.3.4bis, waarin een meldingsplicht aan de lokale besturen met betrekking tot de aanstelling van toezichthouders wordt opgelegd, te schrappen. Aan deze vraag wordt gedeeltelijk tegemoet gekomen. Het is evenwel om verschillende redenen noodzakelijk dat de Vlaamse overheid een overzicht kan houden op de toezichthouders waarop de lokale besturen beroep kunnen doen. Er moet dus een minimale meldingsplicht blijven gelden voor de gemeentes.

De melding van het deeltijds uitoefenen van de functie wordt geschrapt wegens niet relevant. De melding van het tijdelijk niet uitoefenen van de functie geldt pas vanaf een periode van zes maanden. Aangenomen kan worden dat vanaf deze periode, indien nodig, een waarnemende toezichthouder zal worden aangesteld. De melding van de neerlegging van de functie moet enkel gebeuren indien het een definitieve neerlegging betreft.

Er wordt eveneens voorzien in een delegatie aan de Vlaamse Regering, zodat deze nader kan bepalen op welke wijze en bij welke instantie de melding moet gebeuren.

Art. 7. Deze wijziging brengt de terminologie van het DABM in overeenstemming met deze van het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking'. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 5.

Art. 8. Deze wijzigingen brengen de terminologie van het DABM in overeenstemming met deze van het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking'. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 5.

Art. 9. De eerste wijziging brengt de terminologie van het DABM in overeenstemming met deze van het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking'. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 5.

De tweede wijziging betreft een terminologische aanpassing aan het Omgevingsvergunningendecreet.

Art. 10. Deze wijzigingen betreffen een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift en leiden niet tot een uitbreiding van de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

De tweede wijziging verduidelijkt dat ook Europese verordeningen onder het toepassingsgebied van dit artikel vallen. Verordeningen moeten immers niet worden omgezet en zouden dus niet onder deze bepaling vallen. Om dit op te lossen wordt verwezen naar de internationale en Europese milieuvoorschriften, waarbij dit wordt beperkt tot deze regelgeving die tot de bevoegdheid hoort van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Art. 11. Deze wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift, alsook een afstemming van de verwijzing op het gewijzigde artikel 16.1.1.

Art. 12. De eerste wijziging verduidelijkt dat de toezichthouders over de mogelijkheid (en niet de verplichting) beschikken om een proces-verbaal - met bewijswaarde tot het tegendeel - op te stellen, hetgeen een uitvoering is van de mogelijkheid voorzien in artikel 11, derde lid van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De decreetgever beschikt immers over de mogelijkheid om de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie toe te kennen aan beëdigde ambtenaren. Aangezien de decreetgever kan kiezen om al dan niet de bevoegdheid te geven aan zijn personeelsleden om een proces-verbaal op te stellen, impliceert dit dat de decreetgever er a priori voor kan kiezen om aan zijn personeelsleden de keuzemogelijkheid te bieden om al dan niet een proces-verbaal op te stellen. De toezichthouders zijn belast met een preventieve controle-opdracht. In bepaalde gevallen is het in dat kader aangewezen dat zij bij de vaststelling van een schending van een milieuvoorschrift een aanmaning kunnen geven zonder onmiddellijk een proces-verbaal op te stellen, zodat wordt vermeden dat de aanmaning verwordt tot een standaardbrief, wat de figuur zelf onwerkzaam zou maken. De aanmaning is gericht op het vrijwillig herstel van de gevolgen van het vastgestelde misdrijf. Zij is niet rechtstreeks afdwingbaar, en het gezag ervan is uitsluitend verbonden aan de verwachting dat, wanneer de aanmaning genegeerd wordt, het traject van de harde handhaving wordt ingezet. Het voorwerp van de aanmaning impliceert een weloverwogen beslissing. Het Grondwettelijk Hof, toenmalig Arbitragehof, heeft in arrest nr.170/2002 van 27 november 2002 gesteld dat de bevoegdheid om bepaalde handelingen strafbaar te stellen, de bevoegdheid impliceert om te oordelen over de graad van de ernst van de verstoring van de openbare orde. Zoals de decreetgever vermag te oordelen dat het niet-nakomen van een bepaling van die aard is dat die inbreuk een misdrijf, wanbedrijf of overtreding uitmaakt, heeft hij ook de bevoegdheid om te oordelen dat het niet-nakomen van bepaalde voorschriften van dermate relatieve aard is dat een straf niet aangewezen is en een vorm van administratieve afhandeling van de strafvordering te verkiezen is. Deze bepaling doet geen afbreuk aan artikel 29 van het wetboek van strafvordering dat in een letterlijke interpretatie impliceert dat een verbalisant van ieder vastgesteld misdrijf, hoe klein ook, dadelijk het openbaar ministerie moet verwittigen. Het al dan niet verplicht opmaken van een proces-verbaal (met bijzondere bewijswaarde) is immers niet gelijk te stellen met de aangifteplicht die buiten de decretale bevoegdheid valt. De aangifteplicht richt zich immers tot alle personen die een openbaar ambt uitoefenen, los van het feit of zij al dan niet bevoegd zijn om een proces-verbaal op te stellen. De aangifteplicht impliceert wel dat van zodra een proces-verbaal wordt opgemaakt, dit moet worden overgemaakt aan het parket. Beide artikelen gelden dus cumulatief. Het feit dat niet voor elk vastgesteld milieumisdrijf een proces-verbaal moet worden opgemaakt, betreft een legistische vertaling van wat in de praktijk reeds wordt toegepast en binnen de schoot van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu als wenselijk werd beschouwd

door o.a. ook het openbaar ministerie. Zoals hoger uiteengezet, is het vanuit maatschappelijk oogpunt immers niet gewenst dat elk milieumisdrijf automatisch in een proces-verbaal moet worden opgenomen. Daarnaast is een letterlijke toepassing van de ambtelijke aangifteplicht in alle gevallen niet de bedoeling. Het is daarom van wezenlijk belang dat de overheid aan de verbalisanten weloverwogen richtlijnen en instructies ter beschikking stelt over wat en hoe er in een bepaalde periode moet worden geverbaliseerd. Deze richtlijnen en instructies, die een vertaling moeten zijn van een gezond handhavingsbeleid dat uitgetekend wordt in functie van criminele fenomenen waarop in een bepaalde periode moet worden gefocust, dienen als hulpmiddel en houvast voor de verbalisanten. In de praktijk gebeurt dit al met de prioritering van criminele fenomenen in de periodiek opgestelde handhavingsprogramma's van de verschillende handhavingsentiteiten. Omdat het niet mogelijk is om exact te voorspellen welke fenomenen er zich in een bepaalde periode voordoen, mogen de handhavingsprogramma's wel geen scherm vormen waarachter de verbalisanten en de handhavingsentiteiten zich kunnen verschuilen als er zich ook andere fenomenen voordoen, die tevens van belang zijn om tegen op te treden. De mogelijkheid tot het louter opstellen van een aanmaning impliceert dus geen volledige vrijgeleide voor de toezichthouders, maar gaat uit van een diligente houding van verbalisanten die weten op welke prioriteiten zij zich primair moeten focussen en die, naargelang de noodwendigheden van ieder dossier, zelfstandig en in samenwerking met de handhavingsentiteit waar zij werkzaam zijn, autonoom mogen beslissen welk handhavingsmiddel (een proces-verbaal al dan niet gecombineerd met een bestuurlijke maatregel, een waarschuwing, een aanmaning of een registratie) kan worden ingezet om tot een optimaal resultaat te komen. In dezelfde zin wordt in de VCRO voorzien dat men kan aanmanen zonder onmiddellijk een proces-verbaal op te stellen. Het is dan ook logisch eenzelfde loskoppeling te voorzien in het kader van het DABM. De tweede wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift, alsook een afstemming van de verwijzing op het gewijzigde artikel 16.1.1.

Art. 13. Het vragen van de identiteit/overgaan tot identificatie betreft geen toezichtrecht voor de toezichthouder. Dat betekent dat de toezichthouders bij het uitvoeren van hun toezichtsoopdracht, voor zover er geen milieumisdrijf of milieu-inbreuk is vastgesteld, niet over de bevoegdheid beschikken om de identiteit van de aanwezige personen te vragen/te verifiëren. Het is maar vanaf het moment dat de toezichthouders een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf vaststellen, dat zij de bevoegdheid uit artikel 16.3.26bis DABM verkrijgen. Het niet meewerken door de vermoedelijke overtreder aan de identificatie uit artikel 16.3.26bis DABM is niet strafbaar gesteld. Het DABM bevat immers geen expliciete strafbaarstelling voor de vermoedelijke overtreder die de uitoefening van de bevoegdheid uit artikel 16.3.26bis DABM belemmert. Bovendien kan het belemmeren van de toezichthouder om zijn bevoegdheid uit artikel 16.3.26bis DABM uit te oefenen niet gelijk worden gesteld aan het misdrijf 'belemmeren van het toezicht' zoals voorzien in artikel 16.6.1, § 2, 2° DABM, aangezien dit laatste artikel enkel betrekking heeft op het belemmeren van de in artikel 16.3.10, 1°, 2°, 3°, 4°, en 5° DABM bedoelde toezichtrechten, en de bevoegdheid uit artikel 16.3.26bis DABM daar niet onder valt. Bovendien zal de niet-medewerking aan de identificatie conform het Strafwetboek maar zelden strafbaar zijn (cf. weerspannigheid en smaad) en maakt men zich conform het Koninklijk Besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten maar schuldig aan een wanbedrijf indien men niet ingaat op de vordering van de politie – en dus niet de toezichthouders – tot overhandiging van de identiteitskaart. Nochtans is medewerking aan de identificatie essentieel om een nuttige uitvoering van de toezichtsoopdracht te kunnen verwezenlijken. Bijgevolg wordt het niet meewerken aan de identificatie door wijziging van artikel 16.6.1 §2 van het DABM strafbaar gesteld.

In navolging van artikel 34 van de Wet op het politieambt en waarop de bevoegdheid tot identificatie voor de toezichthouder is geïnspireerd, wordt voorzien dat wanneer de betrokkene zijn identiteitskaart niet bij zich draagt, hem de mogelijkheid wordt

geboden om zijn identiteit op een andere wijze te bewijzen (Bv. door het tonen van een rijbewijs of een lidkaart van een of andere vereniging waarop een duidelijke foto en de voor- en achternaam van de betrokkene staat vermeld.). De gecontroleerde persoon die geen valabele documenten kan voorleggen, kan ook elk nuttig persoon contacteren die in staat is dergelijke documenten voor te leggen of eventueel zijn identiteit aan te tonen.

Art. 14. De dwangsom betreft een flankerend instrument bij de bestuurlijke maatregel zodat de bepalingen m.b.t. de bestuurlijke maatregelen evenzeer van toepassing zijn op de bestuurlijke dwangsom. Bijgevolg wordt er voor geopteerd om de onderafdeling 'bestuurlijke dwangsom' te integreren in het deel m.b.t. de bestuurlijke maatregelen en deze titels gewoon uit te breiden met de bestuurlijke dwangsom.

Art. 15. De eerste wijziging breidt het hoog toezicht van de gewestelijke toezichthouders uit tot alle niet-gewestelijke toezichthouders, zodat ook hoog toezicht mogelijk is indien o.a. provinciale en intergemeentelijke toezichthouders geen of geen afdoende bestuurlijke maatregelen opleggen.

De tweede wijziging betreft de verplaatsing van het oorspronkelijke artikel 16.4.18bis, tweede lid van het DABM en sluit niet uit dat ook lokale toezichthouders gebruik kunnen maken van de dwangsombevoegdheid. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 16. Deze wijziging betreft een aanpassing van de verwijzingen aan het Omgevingsvergunningendecreet.

Art. 17. Deze wijziging betreft de verplaatsing van de leden 2 tot en met 4 van het oorspronkelijke artikel 16.4.18ter van het DABM. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14. Bijkomend wordt voorzien dat de bestuurlijke dwangsom niet enkel per tijdseenheid of per onderscheiden opgelegde bestuurlijke maatregel kan worden opgelegd, maar evenzeer per schending.

In het licht van de mogelijke uitoefening van de dwangsombevoegdheid door de lokale toezichthouders wordt aanbevolen dat de Vlaamse Regering bij het bepalen van de gevallen waarin de dwangsom kan worden opgelegd en de modaliteiten ervan, de nodige waarborgen voorziet zodat een uniform, oordeelkundig en objectief gebruik van het instrument van de bestuurlijke dwangsom wordt verzekerd.

Art. 18. Het gewijzigde artikel 16.4.8bis voorziet in een dubbele verjaringstermijn, waarbij een korte verjaringstermijn van 5 jaar geldt die aanvangt na het afsluiten van het verslag van vaststelling of het proces-verbaal (cf. aanvangspunt vervaltermijn m.b.t. bevoegdheid tot het opleggen van administratieve geldboetes) en een langere termijn van 20 jaar die aanvangt op het ogenblik van het plegen van de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf. Het blijvend aanknopen voor de korte verjaringstermijn bij het opstellen van een verslag van vaststelling of een proces-verbaal is enerzijds ingegeven door het feit dat milieuschendingen zich soms pas na jaren op duidelijke wijze manifesteren en kunnen worden vastgesteld, waarna de overheid pas de nodige actie kan ondernemen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan bodemverontreinigingen die zich pas jaren na het voltrekken van het misdrijf manifesteren. Anderzijds zou het vanuit het standpunt van de rechtszekerheid voor de burger niet verantwoord zijn om, wegens het later manifesteren van de gevolgen van milieuschendingen, een unieke lange verjaringstermijn te bepalen die alleen aanvangt op het ogenblik van het plegen van de milieuschending. Bijgevolg werd geopteerd voor een dubbele verjaringstermijn die de overheid verplicht te ageren binnen een gepaste termijn na de vaststelling van de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf, zonder de mogelijkheid voor de overheid in het gedrang te brengen om de milieuschendingen vast te stellen rekening houdend met

het feit dat de gevolgen van dergelijke schendingen zich pas na langere tijd kunnen manifesteren.

De langere duur van de bijkomende verjaringstermijn in vergelijking met deze vooropgesteld in het algemeen strafrecht (wanbedrijven verjaren vijf jaar na de feiten) en de VCRO (vijf of tien jaar te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf werd gepleegd) is te verantwoorden vanuit het gegeven dat milieuschendingen in aard essentieel verschillend zijn van andere (stedenbouwkundige) misdrijven, waarbij de gevolgen van (bepaalde) milieuschendingen zich pas veel later na het feit/milieu-inbreuk/milieumisdrijf manifesteren of kenbaar worden. Teruggrijpen naar de dertigjarige verjaringstermijn, zoals deze wordt vooropgesteld in artikel 2227ter, §1, van het Burgerlijk Wetboek voor vorderingen tot vergoeding van maatregelen ter voorkoming of herstel van milieuschade en die ook is voorzien in het kader van de milieuschaderegeling, werd m.b.t. de bestuurlijke maatregelen dan weer als onredelijk lang ervaren.

Het gewijzigde artikel vergroot in elk geval de rechtszekerheid voor de burger nu in tegenstelling tot de vroegere regeling een finale verjaringstermijn van 20 jaar na het plegen van de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf wordt vooropgesteld, waarna het opleggen van een eerste bestuurlijke maatregel onmogelijk wordt, en niet alleen wordt teruggekoppeld naar het ogenblik waarop het verslag van vaststelling of het proces-verbaal worden opgesteld. In dit laatste geval is de verjaringstermijn immers afhankelijk van een overheidsdaad die moet worden gesteld en waarop de burger geen enkele impact heeft.

Hoewel bij het niet uitvoeren van een bestuurlijke maatregel hiervoor een nieuw proces-verbaal kan worden opgesteld en dit nieuwe proces-verbaal een nieuwe verjaringstermijn doet lopen waarbinnen een nieuwe bestuurlijke maatregel, desgevallend met dwangsom, kan worden opgelegd; voorziet de tweede paragraaf van artikel 16.4.8bis in een aantal situaties waarin de verjaringstermijnen worden geschorst om te vermijden dat de mogelijkheid tot het (opnieuw) opleggen van een (gewijzigde) bestuurlijke maatregel zou verjaren ingevolge het verstrijken van de verjaringstermijn tijdens de uitvoeringstermijn van de bestuurlijke maatregel of ingevolge procedures gevoerd door de overtreder.

Art. 19. Voor toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 20. Het is logisch dat de dwangsom in dezelfde beslissing als het besluit houdende de bestuurlijke maatregelen wordt opgelegd. Ofwel wordt van bij aanvang een dwangsom noodzakelijk geacht, ofwel wordt de oorspronkelijke bestuurlijke maatregel niet nageleefd en is het aangewezen om een nieuwe bestuurlijke maatregel op te leggen met een nieuwe uitvoeringstermijn. Bovendien is het naar de burger toe duidelijker dat alle informatie in éénzelfde beslissing terug te vinden is en voorkomt dit problemen bij een eventueel beroep tegen een bestuurlijke maatregel, die immers automatisch ook een beroep tegen de eraan verbonden bestuurlijke dwangsom inhoudt. De enige situatie die hiervan afwijkt betreft deze waarbij enkel beroep wordt aangetekend tegen de dwangsom en de minister zich in beroep enkel over de dwangsom moet uitspreken. Het spreekt voor zich dat in dergelijk geval de bestuurlijke maatregel en de beroepsbeslissing over de dwangsom alsnog in twee afzonderlijke beslissingen worden opgenomen, zijnde het respectievelijk oorspronkelijk besluit houdende de bestuurlijke maatregel en het ministerieel besluit. In die situatie zal in de begeleidende brief waarbij de beslissing van de minister wordt overgemaakt aan de overtreder verduidelijkt worden hoe de bestuurlijke maatregel, inclusief de dwangsom, luidt, zodat hier geen twijfel over kan bestaan.

Het feit dat de bestuurlijke dwangsom schriftelijk moet worden opgelegd en ook de motieven, hoogte en modaliteiten moeten worden vermeld in de beslissing, werd voorheen reeds bepaald in artikel 16.4.18ter, eerste lid van het DABM en betreft louter een verplaatsing.

De derde wijziging betreft de rechtzetting van een verkeerde verwijzing.

De vierde wijziging is noodzakelijk om het opleggen van een dwangsom in navolging van een mondelinge bestuurlijke maatregel mogelijk te maken, aangezien de dwangsom schriftelijk moet worden opgelegd in dezelfde beslissing als het besluit houdende de bestuurlijke maatregelen. Aangezien de dwangsom enkel schriftelijk kan worden opgelegd, kan deze maar ingaan van zodra de bestuurlijke maatregel schriftelijk werd bevestigd.

De laatste wijziging betreft geen specifieke mogelijkheid tot opheffing van de bestuurlijke maatregel zoals bedoeld in titel XVI, hoofdstuk IV, afdeling II, onderafdeling III van het DABM. Wanneer de uitvoeringstermijn verstreken is en de bestuurlijke maatregel werd niet geheel uitgevoerd, dan kan een nieuwe bestuurlijke maatregel worden opgelegd op grond van de nog bestaande overtreding. Tot nu toe had de toezichthouder bij die gelegenheid de keuze of hij de voorgaande bestuurlijke maatregel - die ingevolge het opleggen van de nieuwe bestuurlijke maatregel doelloos was geworden en op grond van het gemene recht kon opgeheven worden - uitdrukkelijk ophief of niet. Deze bepaling wil de uitdrukkelijke opheffing in dat geval verplicht maken ten behoeve van de rechtszekerheid. De opheffing gebeurt ex nunc, zodat het mogelijk blijft om de vaststelling in een proces-verbaal van de niet-uitvoering van de oorspronkelijke bestuurlijke maatregel (die naderhand wordt opgeheven) te sanctioneren en de reeds verbeurde dwangsommen te innen.

Art. 21. Deze wijziging betreft de verplaatsing van het oorspronkelijke artikel 16.4.18quater van het DABM. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 22. Naar aanleiding van de decretaal voorziene evaluatie van titel XVI van het DABM werd er bewust voor geopteerd om het woord "vermoedelijke overtreder" niet meer te hanteren in het luik bestuurlijke maatregelen, nu de adressant van de bestuurlijke maatregel niet meer wordt omschreven aan de hand van het begrip 'overtreder'. Ingevolge een materiële vergissing werd dit niet aangepast in artikel 16.4.16, tweede lid DABM. Dit wordt door de eerste wijziging rechtgezet.

De tweede wijziging betreft de verplaatsing van het oorspronkelijke artikel 16.4.18bis, laatste lid van het DABM. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 23. Het gewijzigde artikel 16.4.17 regelt meer in detail het beroep tegen de bestuurlijke maatregelen en/of de bestuurlijke dwangsommen.

Net zoals in de vroegere regeling het geval was, kan men beroep aantekenen tegen de bestuurlijke maatregelen zelf en/of tegen de dwangsommen. Daarnaast wordt in paragraaf 2 ook voorzien dat de beroepsindieners het beroep kan beperken tot bepaalde bestuurlijke maatregelen indien de beslissing tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen meerdere onderscheiden maatregelen zou omvatten. Enkel deze bestuurlijke maatregelen en/of dwangsommen die expliciet vermeld worden in het beroep, zullen het voorwerp uitmaken van het beroep. Aangezien de dwangsom als accessorium het lot volgt van de bestuurlijke maatregel waaraan zij gekoppeld is, wordt deze mogelijkheid van de beroepsindieners om het voorwerp van het beroep te bepalen evenwel beperkt in die zin dat de dwangsom gekoppeld aan de bestuurlijke maatregel waartegen beroep wordt ingediend steeds het voorwerp zal uitmaken van het beroep. Teneinde dienaangaande de nodige duidelijkheid en rechtszekerheid te verschaffen aan de beroepsindieners wordt uitdrukkelijk bepaald dat de beroepsbeslissing vermeldt welke bestuurlijke maatregelen en/of dwangsommen het voorwerp uitmaken van het ingediende beroep en bijgevolg van de beroepsbeslissing.

De procedure voor het indienen en het behandelen van het beroep wordt beschreven in paragraaf 3 en werd minimaal aangepast m.o.o. het bieden van meer

rechtszekerheid aan de beroepsindiener. Zo vangt de beslissingstermijn van 90 dagen aan op het ogenblik van de kennisgeving van het beroep in plaats van op het ogenblik van de ontvangst ervan, en moet van een eventuele verlenging van de beslissingstermijn kennis worden gegeven binnen deze eerste termijn van 90 dagen. Op deze wijze kan de beroepsindiener het aanvangspunt en de duur van de beslissingstermijn op rechtszekere wijze bepalen, zodat er duidelijkheid is aangaande het al dan niet vervallen zijn van de bestuurlijke maatregel.

De regeling inzake het verval van de bestuurlijke maatregel bij niet-tijdige beslissing van de minister werd eveneens behouden, met dien verstande dat het verval beperkt wordt tot die maatregelen of dwangsommen die het voorwerp van het beroep uitmaken en uitdrukkelijk wordt bepaald dat eventueel reeds verbeurde dwangsommen eveneens van rechtswege vervallen.

In paragrafen 4 en 5 wordt bepaald wat de gevolgen zijn van een (gedeeltelijke) gegrondverklaring, dan wel ongegrondverklaring van het beroep. In de nieuwe regeling wordt expliciet bepaald dat de minister, in geval van (gedeeltelijke) gegrondverklaring van het beroep, de bestuurlijke maatregelen en/of dwangsommen opheft voor zover het beroep gegrond werd verklaard. In dergelijk geval beschikt hij over de bevoegdheid om nieuwe bestuurlijke maatregelen en/of dwangsommen op te leggen, wat uiteraard de mogelijkheid impliceert om een nieuwe uitvoeringstermijn te bepalen. De enige beperking die wordt gesteld aan deze bevoegdheid is dat - net zoals onder de vroegere regeling - de dwangsommen van rechtswege vervallen in de mate waarin het beroep tegen de oorspronkelijk eraan gekoppelde bestuurlijke maatregelen gegrond wordt verklaard. Dit is louter een veruitwendiging van het principe dat de dwangsom als accessorium het lot volgt van de bestuurlijke maatregel waaraan zij gekoppeld is. De eventueel reeds verbeurde bedragen van deze dwangsommen vervallen eveneens voor het gedeelte waarvoor het beroep gegrond werd verklaard. Bij ongegrondverklaring zal de minister de bestuurlijke maatregelen en/of dwangsommen bevestigen.

Art. 24. Omwille van de rechtszekerheid voor de beroepsindiener is het aangewezen te verwijzen naar de kennisgeving in plaats van naar de ontvangst van respectievelijk het verzoek en het beroep. Deze laatste datum kan door de verzoeker/beroepsindiener niet met zekerheid worden vastgesteld, daar waar de datum van kennisgeving door de verzoeker/beroepsindiener gekend is en de termijnberekening ingevolge de definities in het gewijzigde artikel 16.1.2 van het DABM samen gelezen met artikel 16.1.3 van het DABM volkomen zekerheid biedt.

Art. 25. Ingevolge de integratie van de onderafdeling 'bestuurlijke dwangsom' in het deel m.b.t. de bestuurlijke maatregelen, zal titel XVI, Hoofdstuk IV, afdeling II van het DABM nog enkel een artikel bevatten i.v.m. de rapportering over de bestuurlijke dwangsom. Het opschrift wordt hieraan dan ook aangepast. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 26. Artikel 16.4.18bis wordt opgeheven, nu de onderafdeling 'bestuurlijke dwangsom' werd geïntegreerd in het deel m.b.t. de bestuurlijke maatregelen. Meer in het bijzonder zijn deze bepalingen opgenomen in artikel 16.4.2, tweede lid, het gewijzigde artikel 16.4.5 en gewijzigde artikel 16.4.16 van DABM. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 27. Artikel 16.4.18ter, eerste tot en met vierde lid worden opgeheven, nu de onderafdeling 'bestuurlijke dwangsom' werd geïntegreerd in het deel m.b.t. de bestuurlijke maatregelen. Meer in het bijzonder zijn deze bepalingen opgenomen in het gewijzigde artikel 16.4.10 en gewijzigde artikel 16.4.7bis van het DABM. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 28. Artikel 16.4.18quater wordt opgeheven, nu de onderafdeling 'bestuurlijke dwangsom' werd geïntegreerd in het deel m.b.t. de bestuurlijke maatregelen. Meer

in het bijzonder is deze bepaling opgenomen in het gewijzigde artikel 16.4.11 van het DABM. Voor verdere toelichting kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 14.

Art. 29. De toepassing van de opdecienen wordt geschrapt. Het gewest heeft volheid van bevoegdheid voor de bestuurlijke geldboete en is niet gebonden om het strafrechtelijk systeem van opdecienen te volgen. In andere gewestelijke en federale regelgeving waarin administratieve boetes worden opgelegd, worden de opdecienen eveneens niet toegepast.

Art. 30. De schrapping van opdecienen heeft tot gevolg dat het maximumbedrag van de administratieve geldboetes wordt verhoogd. De huidige vaststelling van opdecienen op 70 (Programmawet 25 december 2016) houdt in dat de boetes worden vermenigvuldigd met 8. Het maximumbedrag van de geldboetes wordt dan ook éénmalig vermenigvuldigd met een factor 8, wat leidt tot het maximumbedrag van 2 miljoen euro voor de alternatieve bestuurlijke geldboete en 400.000 euro voor de exclusieve bestuurlijke geldboete.

Art. 31. In artikel 16.4.29, §1 wordt niet langer gesproken over de 'vermoedelijke overtreder', aangezien op het ogenblik van het bepalen van de hoogte van de geldboete het milieumisdrijf reeds vaststaat in hoofde van de overtreder.

De nieuw ingevoegde tweede paragraaf voorziet in de mogelijkheid voor de gewestelijke entiteit om de bestuurlijke geldboete geheel of gedeeltelijk op te leggen met uitstel van de tenuitvoerlegging. Het toekennen van het uitstel wordt niet afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de overtreder hierom verzoekt, maar kan ook ambtshalve worden toegekend.

Het uitstel is enkel mogelijk indien tijdens een bepaalde periode voorafgaand aan de schending geen bestuurlijke geldboete, noch een strafrechtelijke geldboete of gevangenisstraf werd opgelegd aan dezelfde overtreder. Een voorafgaand voorstel tot betaling van een geldsom sluit dus niet de mogelijkheid van uitstel uit. Voor misdrijven bedraagt deze periode 5 jaar, voor inbreuken 3 jaar. Het startpunt van deze negatieve referentieperiode wordt bepaald op datum van het milieumisdrijf of milieu-inbreuk, zijnde het plegen van de schending. Bij het overgrote deel van de schendingen is dit duidelijk te bepalen. Wanneer een verdere analyse en beoordeling van ingezamelde gegevens (monsternames, metingen) vereist zijn vooraleer er sprake is van een schending, zal de datum van de vaststelling bepalend zijn om uit te maken of er effectief een schending werd gepleegd, dat in de tijd niet noodzakelijk samenloopt met monstername of meting. Als uiterste datum en met het oog op rechtszekerheid kan gesteld worden dat bij onzekerheid de datum van afsluiten proces-verbaal wordt genomen als startpunt.

Een voordeelontneming die gekoppeld is aan een geldboete, kan niet worden uitgesproken met uitstel. Dit verhindert niet dat de geldboete als hoofdstraf wel met uitstel kan worden uitgesproken.

De gewestelijke entiteit bepaalt de proefperiode die minimum 1 jaar bedraagt en maximum 3 jaar. Indien tijdens de proefperiode een nieuwe milieuschending wordt gepleegd die naderhand leidt tot een straf of bestuurlijke geldboete, wordt het uitstel van rechtswege herroepen. De overtreder zal hiervan door de gewestelijke entiteit in kennis gesteld worden.

Art. 32. In het licht van de inwerkingtreding van het Omgevingsvergunningendecreet en het Decreet handhaving omgevingsvergunning, zorgt de eerste wijziging voor een verdere afstemming van de termijnberekening op deze van de VCRO.

Aangezien het voorstel tot betaling van een geldsom een performant en snel systeem van beboeting biedt en het aangewezen is dit voor meerdere misdrijven te kunnen

aanwenden, beperkt de tweede wijziging de hoogte van het voorstel tot betaling van een geldsom niet langer. Op deze wijze kan de gewestelijke entiteit dit instrument op optimale wijze aanwenden binnen de marges van haar discretionaire bevoegdheid en rekening houdend met de ervaring die hieromtrent op vandaag werd opgedaan. Binnen de VCRO wordt dergelijke beperking evenmin vooropgesteld.

Art. 33. In het licht van de inwerkingtreding van het Omgevingsvergunningendecreet en het Decreet handhaving omgevingsvergunning, zorgt dit artikel voor een verdere afstemming met de VCRO.

Art. 34. Dit artikel werd gewijzigd door artikel 18 van het Decreet van 9/12/2016 houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft. In navolging van de wijziging van artikel 16.1.3 van onderhavig decreet dient artikel 16.4.39 DABM aangepast/geactualiseerd te worden waarbij inhoudelijk de regeling blijft behouden.

Art. 35. De eerste wijziging verduidelijkt dat een milieu-inbreuk niet enkel in een verslag van vaststelling kan worden opgenomen, maar in eender welke akte opgemaakt door een verbalisant, waaronder niet enkel de toezichthouders maar evenzeer de politie/niet-toezichthouders ressorteren. Dergelijke akte kan bijgevolg een proces-verbaal van de politie omvatten waarin een milieu-inbreuk is opgenomen, alsook een verslag van vaststelling van een toezichthouder waarin een milieu-inbreuk is opgenomen en een proces-verbaal van een toezichthouder/politie waarin zowel milieumisdrijven als milieu-inbreuken zijn opgenomen. De milieu-inbreuken die in het proces-verbaal zijn opgenomen kunnen eveneens aanleiding geven tot het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete, op voorwaarde dat het proces-verbaal werd doorgestuurd naar de gewestelijke entiteit. Dit is logisch aangezien de politie een algemene vaststellingsbevoegdheid heeft en feiten die een milieu-inbreuk betreffen beschouwd kunnen worden als politiewetten waarvan de handhaving tot de administratieve politie behoort, zodat het uitvoeren van controle op het voorkomen van milieu-inbreuken en het opstellen van verslagen betreffende de vaststelling van een milieu-inbreuk vallen onder de taken van algemene administratieve politie. Theoretisch kunnen politie/niet-toezichthouders deze feiten nu al vaststellen en wordt door deze wijziging enkel beoogd dat dergelijke vaststellingen door politie ook kunnen gesanctioneerd worden met een exclusieve bestuurlijke geldboete. Er wordt dus niet geïnterfereerd op de federale regelgeving.

In het licht van het Omgevingsvergunningendecreet en het Decreet handhaving omgevingsvergunning, zorgt de tweede wijziging voor een verdere afstemming van de termijnberekening op deze van de VCRO.

Aangezien het voorstel tot betaling van een geldsom een performant en snel systeem van beboeting biedt en het aangewezen is dit voor meerdere inbreuken te kunnen aanwenden, beperkt de laatste wijziging de hoogte van het voorstel tot betaling van een geldsom niet langer. Op deze wijze kan de gewestelijke entiteit dit instrument op optimale wijze aanwenden binnen de marges van haar discretionaire bevoegdheid en rekening houdend met de ervaring die hieromtrent op vandaag werd opgedaan. Binnen de VCRO wordt dergelijke beperking evenmin vooropgesteld.

Art. 36. In het licht van het Omgevingsvergunningendecreet en het Decreet handhaving omgevingsvergunning, zorgt dit artikel voor een verdere afstemming met de VCRO.

Art. 37. Dit artikel werd gewijzigd door artikel 19 van het Decreet van 9/12/2016 houdende wijziging van diverse decreten, wat de optimalisatie van de organisatie en de rechtspleging van de Vlaamse bestuursrechtscolleges betreft. In navolging van de wijziging van artikel 16.1.3 van onderhavig decreet dient artikel 16.4.44 DABM aangepast/geactualiseerd te worden waarbij inhoudelijk de regeling blijft behouden.

Art. 38. De artikels binnen deze afdeling werden reeds opgeheven door andere regelgeving, waardoor de afdeling zelf ook dient te worden opgeheven.

Art. 39. Deze wijziging zorgt ervoor dat de bestuurlijke dwangsommen worden geïnd en ingevorderd door het niveau dat verantwoordelijk is voor het opleggen van de maatregel en de dwangsom. Wat de concrete invordering door de gemeenten en de provincies betreft, kan verwezen worden naar hetgeen bepaald wordt in respectievelijk artikel 94, tweede lid, van het Gemeentedecreet en artikel 90, tweede lid, van het Provinciedecreet.

Art. 40. Voor nadere toelichting bij deze wijziging kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 13.

Art. 41. Deze wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

Art. 42. De eerste wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

Wat de tweede wijziging betreft kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 13.

Art. 43. De eerste wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

De tweede wijziging betreft een aanpassing van het strafrechtelijk boetebedrag dat gekoppeld is aan het maximumbedrag van een GAS-boete (350 euro sinds de wet van 24 juni 2013). Ingevolge de wijziging van de opdecimen door de Programmawet van 25 december 2016 (nu 70 opdecimen), wordt dit bedrag aangepast naar 43,75 euro.

Art. 44. De eerste wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

Ingevolge de tweede wijziging kunnen in gemeenten waar voor kleine afvalgerelateerde vormen van openbare overlast, zoals het sluikstorten of het achterlaten van zwerfvuil, geen sancties worden bepaald overeenkomstig het systeem van de gemeentelijke administratieve sancties, deze schendingen gesanctioneerd worden met de straffen bepaald in de eerste paragraaf. Deze verhoging van de strafmaat voor kleine afvalgerelateerde vormen van openbare overlast is verantwoord gezien de omvang van de problematiek en de potentiële maatschappelijke implicaties (bijv.: diersterfte als gevolg van opeten zwerfvuil). Voor het overige doet deze wijziging geen afbreuk aan de bestaande keuzemogelijkheid van de gemeente om binnen haar territorium al dan niet te opteren voor de toepassing van artikel 119bis van de Nieuwe Gemeentewet op de wijze die de gemeente het meest aangewezen acht binnen het door haar gevoerde beleid. Dat door deze keuzemogelijkheid verschillen bestaan van gemeente tot gemeente, is op vandaag reeds zo en is een evident corollarium van subsidiariteit. Binnen één gemeente zullen de kleine afvalgerelateerde vormen van openbare overlast ofwel met de sancties voorzien conform artikel 119bis van de Nieuwe Gemeentewet worden gesanctioneerd, ofwel met de sancties opgenomen in §1.

Art. 45. Dit artikel wordt opgeheven, nu ingevolge de inwerkingtreding van het decreet van 12 juni 2015 tot wijziging van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, bepalingen rond het vervoer en het gebruik van meststoffen (waaronder deze aangaande het negeren van een transportverbod) voor feiten gepleegd vanaf 1 januari 2016 niet langer gesanctioneerd worden overeenkomstig

de bepalingen van het DABM. Voor oudere feiten kan men terugvallen op de algemene bepaling voorzien in artikel 16.6.1 van het DABM.

Art. 46. Deze wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

Art. 47. Deze wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

Art. 48. Deze wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

Art. 49. Dit artikel wordt opgeheven, nu ingevolge de inwerkingtreding van het decreet van 12 juni 2015 tot wijziging van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, bepalingen rond het vervoer en het gebruik van meststoffen (waaronder deze aangaande het vervoer, de afzet en het gebruik van spuitstroom en spuitwater) voor feiten gepleegd vanaf 1 januari 2016 niet langer gesanctioneerd worden overeenkomstig de bepalingen van het DABM. Voor oudere feiten kan men terugvallen op de algemene bepaling voorzien in artikel 16.6.1 van het DABM.

Art. 50. Deze eerste wijziging betreft een terminologische uniformisering binnen het DABM door gebruik van het nieuw ingevoerde begrip milieuvoorschrift.

De tweede wijziging voorziet naar analogie met de verjaringstermijnen voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen dat ook herstellvorderingen in principe verjaren binnen dezelfde termijn. Aangezien het uiteindelijke herstel door een rechter wordt opgelegd, is het daarnaast verantwoord om in dit geval toe te laten dat een herstellvordering nog kan zolang de strafvordering niet is verjaard, wat overigens op heden het geval is gezien de toepasselijkheid van de gemeenrechtelijke regeling.

Art. 51. Deze wijziging betreft louter een verduidelijking van huidige tekst. In de huidige tekst wordt gesproken over de verjaring van de herstellmaatregel, waarmee wordt bedoeld de verjaring van het recht op ambtshalve uitvoering van de herstellmaatregel. Dit impliceert dat men de herstellmaatregel niet langer zal kunnen uitvoeren op kosten van de overtreder.

Art. 52. Bijlage V wordt opgeheven, nu de bezoldiging op heden wordt geregeld door het Decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscollages.

Art. 53. Wat deze wijziging betreft, kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 30.

Art. 54. Wat deze wijziging betreft, kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 29.

Art. 55. Wat deze wijziging betreft, kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 30.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE